

**POLITECHNIKA ŚLĄSKA W GLIWICACH
WYDZIAŁ ORGANIZACJI I ZARZĄDZANIA**

Anna Horzela

PRACA DOKTORSKA

SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ W KLASTRACH

**Praca napisana pod kierunkiem naukowym:
dr hab. inż. Sławomir Olko, prof. PŚ**

Zabrze 2022

Zabrze, 19.09.2022 r.

Streszczenie

„Społeczna odpowiedzialność w klastrach”

Anna Horzela

Za cel główny pracy przyjęto określenie, które z działań klastrów i członków klastrów odpowiadają obszarom społecznej odpowiedzialności biznesu. Istotność podjęcia tematu społecznej odpowiedzialności w klastrach wynika po pierwsze z luki badawczej występującej w literaturze. W literaturze przedmiotu badacze zajmują się koncepcją CSR w odniesieniu do klastrów od stosunkowo niedawna. Jak wykazała analiza bibliometryczna tych dwóch obszarów, jak dotychczas powstało niewiele prac związanych ze społeczną odpowiedzialnością w klastrach. Po drugie, koncepcja CSR uwzględnia oczekiwania społeczeństwa wobec przedsiębiorstw w aspekcie ekonomicznym, prawnym, etycznym i filantropijnym. CSR odpowiada również za zachowania podmiotów współpracujących z przedsiębiorstwem, dlatego też może być ona analizowana w odniesieniu do klastrów i członków klastra. Działalność klastrów może wspierać realizację zasady zrównoważonego rozwoju, a także prowadzić do rozwoju lokalnych rynków pracy, dbając tym samym o rozwój społeczności lokalnej co zdaniem autorki jest zbieżne z obszarami CSR. Identyfikacja m.in. obszarów CSR w klastrach oraz działań jakie podejmują klastry i członkowie klastra w zakresie społecznej odpowiedzialności stanowi kluczowe zamierzenie badawcze.

Rozprawa doktorska składa się z pięciu rozdziałów. Rozdział pierwszy pracy stanowi ogólny opis koncepcji społecznej odpowiedzialności biznesu w aspekcie teoretycznym. Zaprezentowano w nim krótki rys historyczny CSR, przegląd definicji, istotę badanego zagadnienia, charakterystykę wybranych norm i standardów CSR oraz podkreślono rolę interesariuszy w społecznej odpowiedzialności biznesu. Rozdział drugi zawiera genezę istnienia klastrów, charakterystykę koncepcji sieci i klastrów oraz przegląd ich kluczowych definicji. W dalszej części rozdziału uwagę skupiono na identyfikacji rodzajów klastrów biorąc pod uwagę wybrane kryteria, m.in. zasięg terytorialny, wielkość i strukturę własności klastra, rodzaj prowadzonej działalności oraz fazy rozwoju. W rozdziale drugim przedstawiono również europejskie i polskie standardy zarządzania klastrem. Ostatni podrozdział dotyczy wartości współpracy w klastrach, gdzie uwagę skupiono na idei współpracy oraz podejściu do klastra jako stymulatora innowacji. W rozdziale trzecim przeprowadzono analizę

bibliometryczną pojęć cluster, regional cluster, industrial cluster, CSR, Corporate Social Responsibility. Źródłem informacji były następujące bazy: Web of Science Core Collection, Scopus oraz Lens. Druga część rozdziału zwraca uwagę na wybrane perspektywy teoretyczne, pozwalające prowadzić rozważania nad społeczną odpowiedzialnością w klastrach.

Rozdział czwarty prezentuje wyniki badań własnych. Wprowadzenie do rozdziału stanowi charakterystyka procedury badawczej oraz opis opracowanego modelu badawczego. Osiągnięcie zasadniczego celu pracy wymagało zrealizowania kilku pomocniczych zadań badawczych. W tym celu przyjęto w pracy dwa cele teoriopoznawcze oraz sześć celów utylitarnych. Problem badawczy został sformułowany w postaci czterech pytań badawczych. Uszczegółowienie problemu badawczego nastąpiło w wyniku sformułowania pięciu hipotez. W części empirycznej, pierwszym etapem była analiza wybranych klastrów zagranicznych. Następnie przeprowadzono badania klastrów polskich, na które składały się: analiza ilościowa danych wtórnych dotyczących klastrów w Polsce, analiza obszarów CSR zgodnych ze standardami zarządzania klastrem oraz badania pogłębione w wybranych klastrach w Polsce. W rozprawie zastosowano metody badawcze takie jak: analiza literatury, analiza bibliometryczna, wielokrotne studium przypadku, analiza dokumentacji, analiza danych wtórnych, wywiad pogłębiony. Do badań wybrano 6 klastrów europejskich oraz 6 klastrów polskich. Przeprowadzone analizy klastrów zagranicznych i polskich przyczyniły się do zbudowania modelu społecznej odpowiedzialności klastra. Zaproponowany model został zweryfikowany empirycznie na podstawie badań klastrów polskich. Jako podsumowanie modelu przeprowadzono dyskusję, która stanowi dialog pomiędzy wynikami uzyskanymi przez autorkę pracy a wynikami badań innych badaczy.

Rozprawę wieńczy rozdział piąty zawierający podsumowanie i wnioski. We wnioskach podkreślono jakie działania społecznie odpowiedzialne są realizowane przez klastry oraz członków klastrów, co było celem głównym pracy. Dysertacja kończy się bibliografią, spisami tabel i rysunków oraz załącznikiem, zawierającym kwestionariusz wywiadu.